

ΑΓΙΟΣ ΛΟΥΚΑΣ
ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΣΥΜΦΕΡΟΥΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ ΚΡΙΜΑΙΑΣ
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗΣ

ΣΤΑΘΜΟΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΤΟΥ

1877. Γεννήθηκε στο Κέρτς της Κριμαίας. Μεγάλως στο Κίεβο όπου, εκτός από τις εγκύκλιες σπουδές, σπούδασε παράλληλα ζωγραφική στη σχολή Καλών Τεχνών.

1898-1903. Σπουδάζει ιατρική και ειδικεύεται στη χειρουργική.

1904-1905. Εθελοντής στρατιωτικός γιατρός στον Ρωσοϊαπωνικό πόλεμο. Νυμφεύεται την Άννα Βασιλίγιεβνα και αποκτούν τέσσερα παιδιά.

1971. Μετακομίζει στην Τασκένδη. Εκλέγεται καθηγητής Πανεπιστημίου στην έδρα της τοπογραφικής ανατομίας και χειρουργικής.

1919. Πρώτη σύλληψη. Θάνατος της συζύγου του Άννας.

1921. Χειροτονείται ιερέας.

1923-1926. Χειροτονείται επίσκοπος. Δεύτερη σύλληψη. Εξορία στη Σιβηρία.

1924. Επιχειρεί την πρώτη ξενομεταμόσχευση νεφρού από ζώο σε άνθρωπο.

1930-1933. Τρίτη σύλληψη. Εξορία στη Βόρεια Ρωσία.

1934-1937. Κυκλοφορεί το περίφημο σύγγραμμά του «Δοκίμια για τη χειρουργική των πυογόνων λοιμώξεων». Εργάζεται εντατικά στη επιστημονική έρευνα. Οι έρευνές του τον οδηγούν πολύ κοντά στην ανακάλυψη της πενικιλίνης.

1937. Τέταρτη σύλληψη. Ακολουθούν δύο χρόνια φυλακής και σκληρών βασανιστηρίων στην Τασκένδη.

1939. Εξορίζεται και πάλι στη Σιβηρία.

1941. Διορίζεται αρχιχειρουργός στο στρατιωτικό νοσοκομείο Κρασνογιάρσκ.

1943. Εκλέγεται Αρχιεπίσκοπος Κρασνογιάρσκ.

1944. Μετατίθεται στο Ταμπώφ ως αρχίατρος και Αρχιεπίσκοπος.

1946. Βραβεύεται με το Α' βραβείο Στάλιν. Συγχρόνως μετατίθεται στην Αρχιεπισκοπή Συμφερουπόλεως και Κριμαίας. Σταδιακά χάνει την όρασή του.

1961. Στις 11 Ιουνίου εκοιμήθη εν Κυρίω στη Συμφερούπολη έχοντας υπηρετήσει το λαό του Θεού ως Ποιμένας και γιατρός με θυσιαστική αγάπη και αυταπάρνηση.

1996. Επίσημη αγιοκατάταξη από την Ορθόδοξη Ουκρανική Εκκλησία. Ανακομιδή των λειψάνων του. Η μνήμη του τελείται στις 11 Ιουνίου.

Η «ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΔΙΑΘΗΚΗ» ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΛΟΥΚΑ

Με ιδιαίτερη χαρά κυκλοφορούμε την «Πνευματική Διαθήκη» του αγίου Λουκά, που μέχρι τώρα παρέμενε ανέκδοτη και άγνωστη. Την φύλασσε όλ' αυτά τα χρόνια η εγγονή του αγίου Λουκά, Μαρία Δημητρίεβνα, η οποία ζει στη Συμφερούπολη και είχε την ιδιαίτερη ευλογία να ζήσει μαζί με τον άγιο τα τελευταία δεκαπέντε χρόνια της ζωής του. Όταν το 1946 ο άγιος Λουκάς ανέλαβε την διαποίμανση της Αρχιεπισκοπής Συμφερούπολεως και Κριμαίας, εγκαταστάθηκε σ' ένα μικρό διαμέρισμα στην οδό Γκοσπιτάλναγια απέναντι από τον Ναό της Αγίας Τριάδος. Η μικρή πολυκατοικία είχε και άλλα διαμερίσματα. Ήταν η περίοδος αμέσως μετά τον πόλεμο και η συντριπτική πλειοψηφία των ανθρώπων σ' όλη την Σοβιετική Ένωση βρισκόταν σε δεινή κατάσταση. Φτώχεια, ανέχεια, πείνα, μάστιζαν τον πληθυσμό. Ο άγιος Λουκάς έκανε τεράστιους αγώνες να απαλύνει τον πόνο των ανθρώπων. Δεν

ξέχασε όμως και τα συγγενικά του πρόσωπα. Κάποια απ' αυτά προσκάλεσε στη Συμφερούπολη και εγκαταστάθηκαν στην ίδια πολυκατοικία, στα διπλανά διαμερίσματα. Οι συγγενείς και τα παιδιά τους βοηθούσαν τον άγιο και συμπαραστέκονταν στο έργο του. Οι εμπειρίες από την συναναστροφή με τον άγιο είναι πολλές και οι αναμνήσεις έντονες. Το πρόσωπο που κυρίως βοηθούσε τον άγιο στο φιλανθρωπικό του έργο ήταν η ανηψιά του Βέρα Προζορόβκαγια, κόρη του αδελφού του Βλαδίμηρου και μητέρα της Μαρίας. Πολλά προσωπικά αντικείμενα του αγίου Λουκά διαφυλάχθηκαν από την οικογένεια της Βέρας και, όταν δημιουργήθηκε το μουσείο του αγίου στην Ιερά Μονή Αγίας Τριάδας, η οικογένεια τα παραχώρησε. Ελάχιστα κειμήλια παρέμειναν στην εγγονή του. Ένα απ' αυτά ήταν και η πνευματική διαθήκη του αγίου που με πολλή καλοσύνη μας εμπιστεύθηκε η κ. Μαρία Δημητρίεβνα.

Η Πνευματική Διαθήκη απευθύνεται στα παιδιά, τα εγγόνια και τα δισέγγονα του αγίου. Θα πρέπει να σημειώσουμε ότι μαζί με τον πατέρα υπέφεραν και τα τέσσερα παιδιά του. Δοκίμασαν την πίκρα της διπλής ορφάνιας και του κατατρεγμού. Θεωρούνταν παιδιά ενός «εχθρού του λαού» και αντιμετώπισαν πολλές δυσκολίες. Επόμενο ήταν να θεωρούν ακατανόητη την απόφαση του πατέρα τους να ιερωθή. Για όλα τα δεινά που υπέστη η οικογένεια θεωρούσαν υπεύθυνη την Εκκλησία. Και το ερώτημα που συνεχώς ταλάνιζε τις ψυχές τους, όπως και πολλούς ανθρώπους που τον γνώρισαν ήταν: Γιατί ένας διάσημος και τόσο πετυχημένος καθηγητής της χειρουργικής πήρε μια τόσο μεγάλη απόφαση να χειροτονηθεί ιερέας και μάλιστα σε μια περίοδο διωγμού της Εκκλησίας; Πως ένας δοξασμένος επιστήμονας αφιερώθηκε στην υπηρεσία μιας «ξεπερασμένης υπόθεσης» της θρησκείας; Τι είχε να κερδίσει ο μεγάλος αυτός δεξιότηχνης της χειρουργικής από την ιερωσύνη;

Σε πολλές επιστολές του ο άγιος προσπαθεί να απολογηθεί και να εξηγήσει στα παιδιά του τον λόγο που αποφάσισε να πάρει αυτό τον μαρτυρικό δρόμο. Τα παιδιά του δείχνουν να μην τον καταλαβαίνουν. Τα παιδιά του δείχνουν να μην το καταλαβαίνουν. Και αυτός ήταν ένας ακόμη σταυρός για τον άγιο Λουκά. Ως τον θάνατό του δεν έπαυε να νουθετεί και, κυρίως, να προσεύχεται για τα παιδιά του, που είχαν τόσο πολύ επηρεασθεί, όπως και όλη η γενιά τους, από την αντιθρησκευτική προπαγάνδα.

Είναι συγκινητικό το γράμμα που απευθύνει στο μεγαλύτερο γιο του Μιχαήλ, στα μέσα της δεκαετίας του '40.

«Να θυμάσαι, Μιχαήλ, ότι ο μοναχικός μου βίος και ο όρκος που έδωσα, το αξίωμά μου, η απόφαση να υπηρετώ τον Κύριο, αποτελούν για μένα το μεγαλύτερο ιερό και το πρώτιστο καθήκον. Ειλικρινά και εξ' όλης της καρδιάς απαρνήθηκα τα εγκόσμια και την ιατρική μου καριέρα, η οποία, βέβαια, θα μπορούσε να ήταν πολύ επιτυχημένη, αλλά τώρα δεν έχει καμιά σημασία για μένα. Όλη η χαρά μου και όλη η ζωή μου είναι να υπηρετώ τον Κύριο, τον οποίο πιστεύω...».

Το καλοκαίρι του 1956 ο άγιος βρίσκεται στην πόλη Αλούστα της Κριμαίας. Έχει χάσει την όρασή του. Κοντεύει να κλείσει τα ογδόντα χρόνια του και νοιώθει πως οι δυνάμεις του τον εγκαταλείπουν. Αποφασίζει λοιπόν να συντάξει την «Πνευματική Διαθήκη» του προς τα παιδιά, τα εγγόνια και τα δισέγγονά του. Είναι μια ύστατη προσπάθεια να βοηθήσει τα παιδιά του να ξεφύγουν από την μέγγενη του αθεϊσμού, να αντισταθούν στο αντίχριστο ρεύμα της εποχής, να ανακαλύψουν την «ύψιστη αλήθεια», τον Ιησού Χριστό, τηρώντας τις άγιες εντολές Του και υπηρετώντας τους πονεμένους ανθρώπους, τους «ελαχίστους αδελφούς» του Ιησού Χριστού.

Έχουμε την αίσθηση ότι η πνευματική διαθήκη του αγίου είναι και σήμερα εξαιρετικά επίκαιρη. Απευθύνεται και σε όλους εμάς, τα πνευματικά παιδιά του αγίου Λουκά, που τον τιμούμε και τον αγαπούμε.

Ας γίνουμε κι εμείς μιμητές του. Και σύμφωνα με την υπόσχεσή του θα μας επισκιάζουν οι πρεσβείες και οι προσευχές του, τώρα που βρίσκεται μπροστά στο θρόνο του Θεού και Δημιουργού μας.

Αρχ. Νεκτάριος

Άγιον Πάσχα 2009

**ΣΤΟΥΣ ΤΡΕΙΣ ΓΙΟΥΣ ΜΟΥ, ΤΗΝ ΚΟΡΗ, ΤΑ ΕΓΓΟΝΙΑ ΚΑΙ ΔΙΣΕΓΓΟΝΑ
ΜΟΥ**

Η ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΔΙΑΘΗΚΗ ΜΟΥ

Είμαι πλέον 79 χρονών. Η καρδιά μου εξασθενεί και οι δυνάμεις μου με εγκαταλείπουν και είναι ολοφάνερο ότι πλησιάζει η ώρα της αναχώρησής μου από τούτη τη γη.

Ο Απ. Παύλος άφησε διαθήκη σε όλους τους Χριστιανούς. «Μιμηταί μου γίνεσθε, καθώς καγώ Χριστού».

Δεν τολμώ βέβαια να πω προς όλους τους Χριστιανούς, αλλά σε σας, τα παιδιά μου, μπορώ να πω: Μιμηθείτε εμένα, όπως και εγώ τον Απ. Παύλο.

Ήταν σκληρή και δύσκολη η ζωή μου, αλλά ουδέποτε προσευχήθηκα στον Θεό να γίνει εύκολη.

Διότι είναι «στενή η πύλη και τεθλιμμένη η οδός η απάγουσα εις την ζωήν και ολίγοι εισιν οι ευρίσκοντες αυτήν» (Ματθ. 7, 14).

Και ακόμη, «δια πολλών θλίψεων δει ημάς εισελθείν εις την βασιλείαν του Θεού» (Πράξ. 15, 22).

Διαβάστε ακόμη την παραβολή του πλουσίου και του Λαζάρου. «Τέκνον, μνήσθητι ότι απέλαβες συ τα αγαθά σου εν τη ζωή σου και Λάζαρος ομοίως τα κακά νυν δε ώδε παρακαλείται, συ δε οδυνάσαι» (Λουκ. 16, 25).

Για περισσότερα από 25 χρόνια η ζωή μου ήταν συνυφασμένη με την εργασία του αγροτικού χειρουργού και καθηγητή της χειρουργικής και μετά ένδεκα χρόνια διώξεων για το όνομα του Χριστού μέσα στις φυλακές και στις σκληρές εξορίες.

Από το 1944 συνδύαζα την επίπονη διακονία του Επισκόπου με την θεραπεία των τραυματιών στο Ταμπώφ και μόλις το 1946 ολοκληρώθηκε η χειρουργική μου δραστηριότητα και παρέμεινε μόνον η Αρχιερατική.

Στον πολύ κόσμο ήταν ακατανόητο πως μπορούσε ένας μεγάλος χειρουργός, που τιμήθηκε με το Α' βραβείο Στάλιν, να αφήσει τη χειρουργική και να γίνει Επίσκοπος. Όμως δεν υπάρχει τίποτα το περίεργο σ' αυτό, γιατί από τα νεανικά μου κι' όλες χρόνια, ο Κύριος με προόρισε για την υπέρτατη μορφή διακονίας σ' Αυτόν και τους ανθρώπους.

Όταν τελείωσα το Γυμνάσιο, στη τελετή αποφοίτησης, έλαβα από τον Διευθυντή του σχολείου το απολυτήριο Γυμνασίου, το οποίο το είχε βάλει στο Ιερό βιβλίο της Καινής Διαθήκης. Το είχα διαβάσει και πριν, αλλά τώρα, όταν διάβασα εκ νέου τα λόγια του Χριστού απευθυνόμενα στους Αποστόλους: «ο μεν θερισμός πολύς, οι δε εργάται ολίγοι» (Ματθ. 9, 37-38), η καρδιά μου σκίρτησε και αναφώνησα σιωπηλά: «Ω Κύριε! Σου λείπουν οι εργάτες;».

Πέρασαν χρόνια. Έγινα διδάκτωρ της Ιατρικής και σκέφθηκα να γράψω το βιβλίο «Δοκίμια για τη χειρουργική των πυογόνων λοιμώξεων». Όταν πήρα τη απόφαση αυτή, μου ήρθε στο μυαλό η εξής περίεργη σκέψη: «Όταν θα ολοκληρωθή το βιβλίο αυτό, θα το υπογράψει το όνομα ενός επισκόπου». Δεν μπορούσα να καταλάβω από πού προερχόταν αυτή η σκέψη. Λίγα χρόνια αργότερα, όμως, κατάλαβα ότι ήταν μία σκέψη που μου είχε υποβληθεί από τον Θεό, διότι μετά τη πρώτη μου σύλληψη, στο γραφείο

του διοικητή των φυλακών, ολοκλήρωσα την πρώτη έκδοση του βιβλίο μου και στο εξώφυλλο έγραψα: «Επίσκοπος Λουκάς, Δοκίμια για την χειρουργική των πυογόνων λοιμώξεων».

Πέρασαν ακόμη δύο χρόνια. Ήμουν στη πρώτη εξορία στη Σιβηρία, στην πόλη Γενισέϊσκ. Ήρθε τότε εντελώς ξαφνικά να με συναντήσει ένας μοναχός απ' το Κρασνογιάρσκ. Στην πόλη αυτή όλοι οι ιερείς είχαν προσχωρήσει στους «νεωτεριστές» και ο πιστός στην κανονική Εκκλησία λαός, έστειλε αυτό το μοναχό να χειροτονηθεί ιερέας, όχι σε μένα στο Γενισέϊσκ, αλλά στο Μινουσίנסκ σε έναν άλλο ορθόδοξο επίσκοπο. Μία ανεξήγητη όμως δύναμη τον καθοδήγησε σε μένα στο Γενισέϊσκ. Όταν με αντίκρουσε, ξαφνιάστηκε, πάγωσε και βουβάθηκε. Αποδείχθηκε πως, όταν με είδε, αναγνώρισε ξεκάθαρα εκείνον τον αρχιερέα που είχε δει σε ένα αξέχαστο όνειρο, να τον χειροτονεί ιερέα δέκα χρόνια πριν, ενώ εγώ εκείνον τον καιρό ήμουν δημογιάτρος στην πόλη Περεζλάβλ, Ζαλέσκι.

Ο Κύριος ο Θεός με προίκισε με διάφορα ταλέντα. Ταυτόχρονα με το Γυμνάσιο, τελείωσα και τη Σχολή Καλών Τεχνών του Κιέβου. Είχα μεγάλο ταλέντο στη ζωγραφική και αποφάσισα να δώσω στην Ακαδημία Καλών Τεχνών στην Αγία Πετρούπολη. Στα μισά των εξετάσεων όμως τις εγκατέλειψα, γιατί θεώρησα πως πρέπει να υπηρετήσω τον Θεό και τους Ανθρώπους με έργο πιο ωφέλιμο απ' ό,τι η ζωγραφική. Αν και κείνο το διάστημα είχε ξακαθαρίσει μέσα μου η κατεύθυνση της ζωγραφικής δραστηριότητας την οποία θα ακολουθούσα εάν δεν εγκατέλειπα τη ζωγραφική: θα ήταν καθαρά θρησκευτική κατεύθυνση ή θα ακολουθούσα τα ίχνη των Β. Βασνετσώφ και Νέστερωφ.

Από τότε με απασχολούσαν πολύ και επίμονα τα δύσκολα ζητήματα της θεολογίας. Το βασικό στοιχείο του χαρακτήρα μου ήταν η έντονα έκδηλη επιθυμία να υπηρετώ τον Θεό και τους ανθρώπους, και μόνο χάρη σ' αυτό, παρά την μεγάλη αντιπάθειά μου προς τις φυσικές επιστήμες, έδωσα εξετάσεις στην Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου του Κιέβου και τελείωσα με άριστα.

Από το Πανεπιστήμιο κιόλας εκδηλώθηκε το μεγάλο μου ταλέντο του ανατόμου και χειρουργού και οι συμφοιτητές μου δεν ήθελαν καν να ακούσουν πως προτίθεμαι να γίνω δημογιάτρος. Είχαν αποφασίσει ομόφωνα πως θα γίνω καθηγητής ανατομίας ή χειρουργικής. Απ' ό,τι γνωρίζετε, είχαν μαντέψει σωστά το μέλλον μου.

Μετά από δύο χρόνια και τέσσερεις μήνες, ο Κύριος με αξίωσε του μεγάλου αξιώματος του επισκόπου. Η μεγάλη θεία πρόνοια για μένα και σας τα παιδιά μου φάνηκε στο ότι ο Κύριος κάλεσε στην αιώνια ζωή τη μητέρα σας, επιτρέποντας ν' ασθενήσει από καλπάζουσα φυματίωση, κι έτσι μου άνοιξε το δρόμο για τον μοναχισμό και την αρχιερατική διακονία. Όλες τις φροντίδες για σας τα παιδάκια μου, τις ανέθεσα στον Κύριο και βέβαια, δεν διαψεύστηκα, ελπίζοντας σ' Αυτόν. Για την μέριμνα και ανατροφή σας μου έστειλε μια σχεδόν άγνωστη έως τότε γυναίκα, τη Σοφά Σεργκέεβνα Βελέτσκαγια, η οποία, στη διάρκεια των φυλακίσεών μου και των τριών εξοριών, με μεγάλη αυταπάρνηση και αγάπη σήκωσε το βαρύ σταυρό των φροντίδων για σας στα χρόνια του λιμού, σας ανέθρεψε εξαιρετικά και σας έδωσε σχολική μόρφωση.

Αργότερα όλοι σας, οι τρεις γιοί και η κόρη μου, με τις φροντίδες και την βοήθεια των αγγέλων προστατών σας, ολοκληρώσατε τις ανώτατες σπουδές σας. Ο Μιχαήλ εδώ και καιρό έχει γίνει καθηγητής, ενώ ο Αλιόσα και ο Βάλια είναι διδάκτορες των ιατρικών και βιολογικών επιστημών και σε λίγο θα γίνουν επίσης καθηγητές.

Ο Κύριος δέχθηκε όλες τις θυσίες που του πρόσφερα, και όχι μόνο δέχθηκε, αλλά πολλά άλλαξε και διόρθωσε. Εγκατέλειψα τη χειρουργική, χάρη του κηρύγματος για τον Ιησού Χριστό. Δεν σκεφτόμουν καν τη δόξα του χειρουργού, που σίγουρα μου ανήκε. ενώ στον Θεό η δόξα αυτήν ήταν χρήσιμη, σε μεγάλο βαθμό αύξανε την δύναμη και τη σημασία του κηρύγματός μου. Το αναγνωρισμένο και φημισμένο βιβλίο μου «Δοκίμια για την χειρουργική των πυογόνων λοιμώξεων» το ολοκλήρωσα στην εξορία, όταν ήμουν πια αρχιεπίσκοπος. Για την αποφασιστικότητά μου να θυσιάσω τα πάντα προς δόξαν Του, ο Κύριος μου έδωσε ένα άλλο μεγάλο τάλαντο, του εκκλησιαστικού κηρύγματος, και οι εννιά τόμοι των κηρυγμάτων έχουν αναγνωριστεί από την πνευματική ακαδημία της Μόσχας ως «εξαιρετικό φαινόμενο στην σύγχρονη εκκλησιαστική ζωή και θεολογία» και «θησαυρός ερμηνείας της Αγίας Γραφής». Κι εγώ, ο αυτοδίδακτος στη θεολογία εξελέγην μέλος της πνευματικής Ακαδημίας της Μόσχας. Για την Εκκλησία, τα κηρύγματά μου θα έχουν ακόμη μεγαλύτερη σημασία απ' ό,τι τα «Δοκίμια για τη χειρουργική των πυογόνων λοιμώξεων».

Εκτός απ' αυτά τα θαυμαστά γεγονότα, για τα οποία μίλησα παραπάνω και δια των οποίων ο Κύριος χωρίς να γνωρίζω πως, μυστικά, με οδηγούσε

στην Αρχιερατική διακονία, βίωσα πολλές φορές ακόμη την παρουσία του Θεού. Αισθάνθηκα αρκετά και αισθητά την παρουσία κι επικοινωνία με τον Θεό στην πνευματική ζωή και στις προσευχές μου.

Όμως, εάν για κάποιον από σας, όλα όσα είπα παραπάνω δεν είναι αρκετά (για ν πεισθεί), νομίζω πως η ενασχόλησή του με τις φυσικές επιστήμες τόσο τον έχουν μαγέψει, που δεν θέλει να ακούει αυτά που έχω ζήσει, στα όσα έχω βιώσει αρκετά αισθητά και αδιαμφισβήτητα. Άλλωστε θα σας πω, όπως και νάχει, πόσο εκπληκτικά και ξεκάθαρα αποκαλύπτει ο Κύριος ο Θεός το θέλημά Του σε όσους Τον φοβούνται και Τον αγαπούν. Όταν ήμουν στο Λένινγκραντ για εγχείρηση, κατά την τέλεση της παννυχίδας, ο Κύριος με θαυματουργικό τρόπο και συγκλονιστική δύναμη που μου προκάλεσε ρίγη τρόμου, μου έδωσε την εντολή: «Ποίμαινε τα πρόβατά μου, βόσκε τα αρνία μου». Πέρασαν τα χρόνια κι εγώ από ύπουλο διαβολικό πειρασμό, ξέχασα την εντολή αυτή του Θεού. Και ο σατανάς έβαλε και πάλι στην ψυχή μου την ασυγκράτητη ορμή για τη χειρουργική. Γι' αυτό και ο Κύριος με τιμώρησε με αποκόλληση του αμφιβληστροειδούς. Δύο φορές χειρούργησε το μάτι μου ο καθηγητής Οντιντσώφ, αλλά ανεπιτυχώς, γιατί η τιμωρία έπρεπε να μείνει πάνω μου.

Τη μέρα μετά τη δεύτερη εγχείρηση, όταν ήμουν ξαπλωμένος με τα μάτια δεμένα, με κυρίευσε και πάλι το πάθος για τη χειρουργική, ενώ ο Κύριος μου έστειλε ένα εκπληκτικό όνειρο: Ήμουν σε μία εκκλησία χωρίς φώτα. Το μόνο φωτισμένο σημείο ήταν το ιερό. Λίγο πιο πέρα απ' το ιερό υπήρχε η λάρνακα ενός αγίου. Πάνω στην Αγία Τράπεζα είχαν βάλει μια σανίδα και είχαν ακουμπήσει πάνω ένα γυμνό ανθρώπινο πτώμα. Πίσω και δίπλα στο ιερό, είδα τους φοιτητές και τους γιατρούς να καπνίζουν τσιγάρα κι εγώ να τους κάνω μάθημα ανατομίας πάνω στο πτώμα. Ξαφνιάστηκα από ένα κρότο και, όταν γύρισα το κεφάλι μου, είδα ότι είχε πέσει το σκέπασμα από τη λάρνακα του αγίου. Ο άγιος ανακάθισε μέσα στη λάρνακα, γύρισε και με κοίταξε μ' ένα βλέμμα γεμάτο παράπονο και επίπληξη. Με τρόμο κατανόησα, τελικά, το τεράστιο βάρος της αμαρτίας μου, την παρακοή μου στη εντολή του Κυρίου Ιησού Χριστού, «ποιίμαινε τα πρόβατά μου, ποιίμαινε τα αρνία μου». Εδώ και δεκαπέντε χρόνια εκλιπαρώ τον Κύριο Ιησού Χριστό να με συγχωρήσει, επαναφέροντας στην μνήμη μου με σαφήνεια το τρομακτικό μου όνειρο και το σώμα του νεκρού που κείτονταν στην Αγία Τράπεζα. Πρόσφατα

πληροφορήθηκα από τον Θεό πως η αμαρτία μου συγχωρήθηκε. Από μέρα σε μέρα, όλο και λιγότερο ξεκάθαρα έβλεπα το πτώμα στην Αγία Τράπεζα, ώσπου τελικά εξαφανίστηκε εντελώς.

Και τώρα, παιδιά μου, ας περάσω στα τελευταία λόγια των εντολών και διαθηκών μου προς εσάς.

Πιστεύω βαθιά στον Θεό και όλη την ζωή μου την έκτισα πάνω στις εντολές Του. Και σε σας κληροδοτώ όλη τη ζωή σας να τη αφιερώσετε στον Θεό και να χτίζετε όλα και πάντα πάνω στις εντολές του Χριστού.

Για πολύ καιρό και με μεγάλη επιμονή έπλεα κόντρα στο ρεύμα και σε σας τα παιδιά μου κληροδοτώ να πλέετε κόντρα στο ρεύμα, όσο δύσκολο κι αν είναι αυτό. Να αποστρέψετε το βλέμμα σας και την καρδιά σας από εκείνη τη μεγάλη πλειοψηφία της ανθρωπότητας, που επιδιώκει όχι τους υψηλούς στόχους, αλλά εκείνους που είναι πιο εύκολο να επιτευχθούν. Να μην προσχωρήσετε σ' αυτή τη μεγάλη πλειοψηφία που ζει όχι με το δίο της νου, αλλά με το νου των ηγετών και χτίζει τη ζωή της, όχι με τις ιερές εντολές του Χριστού, αλλά με τις υποδείξεις εκείνων που έχουν τη εξουσία να καθοδηγούν τους ανθρώπους μόνον εκεί, όπου κατά τη γνώμη τους πρέπει να πηγαίνουν, όχι χάρη της βασιλείας των ουρανών, αλλά για χάρη της επίτευξης των αγαθών της επίγειας βασιλείας.

Σκοπό της ζωής να θέσετε την επιδίωξη της ύψιστης αλήθειας και να μην παρεκκλίνετε απ' αυτό το δρόμο, αν σας αναγκάσουν να υπηρετήσετε τους σκοπούς της κατώτερης αλήθειας, καταπατώντας την ύψιστη αλήθεια του Χριστού.

Να είσαστε έτοιμοι ακόμη και για το μαρτύριο, εφ' όσο πλέετε κόντρα στο ρεύμα, να τηρείτε πλήρη πίστη ακόμη και στις σκέψεις, στους άντρες και τις γυναίκες σας, όπως τήρησα κι εγώ.

Στις επιστημονικές ενασχολήσεις και στο έργο σας πάνω στη μελέτη των μυστηρίων της φύσης, μην επιδιώκετε τη δόξα για τον εαυτό σας, αλλά μόνο το να ελαφρύνετε τον πόνο των ασθενών και αβοήθητων συνανθρώπων σας.

Να θυμάστε ότι σ' αυτό έργο εγώ, ο πατέρας σας, αφιέρωσα όλη μου τη ζωή. Μιμηταί μου γίνεσθε, όπως κι εγώ του Απ. Παύλου και να μην εργάζεστε για την κοιλιά σας, αλλά πρωτ' απ' όλα και πάνω απ' όλα να

φροντίζετε εκείνους που δίχως την βοήθειά σας δεν μπορούν να απελευθερωθούν από τη μέγγενη της ανέχειας και του ψέμματος.

Εάν εκπληρώστε όλα, όσα κληροδοτώ σε σας, θα κατέβη σε σας η ευλογία του Θεού, σύμφωνα με τα αδιάψευστα λόγια του προφητάνακτα Δαβίδ. «Το δε έλεος του Κυρίου από του αιώνος και έως του αιώνος επί τους φοβουμένους αυτόν, και η δικαιοσύνη αυτού επί τους φοβουμένους αυτόν, και η δικαιοσύνη αυτού επί υιοίς υιών τις φυλάσσουσι την διαθήκην αυτού και μεμνημένοις τω εντολών αυτού του ποιήσαι αυτάς» (Ψαλμ. 102).

Γι' αυτή την ευλογία και τη χάρη του Θεού πάντα προσευχόμενοι στη ζωή μου για σας τα παιδιά μου, τα εγγόνια και δισέγγονά μου και, βέβαια, πάντα θα προσεύχομαι στην αιώνια ζωή, όταν θα σταθώ εμπρός στο βήμα του Θεού μου και Θεού σας, Δημιουργού μου και Δημιουργού σας.

Και ο καιρός αυτός προφανώς είναι κοντά, γιατί εξασθένησαν η καρδιά μου και οι δυνάμεις μου.

Ο πατέρας σας

Αλούστα, 22 Ιουλίου 1956

Εκδόθηκε από την Ιερά Μονή Μεταμορφώσεως του Σωτήρος Σαγματά, Θηβών.